

Zabawa -wa to poważna sprawa

My, dorośli, często traktujemy dziecięcę zabawę z pobłażliwością i lekceważeniem, nie przywiązując do nich większej wagi: ot, zwykłe wypełnianie czasu, którego dziecko ma pod dostatkiem; robienie czegośkolwiek, aby nie odczuwać nudy. Czyżby?

Zabawa jest jedną z naszych aktywności, realizowanych w trakcie życia – pierwszą z nich. W kolejnych latach będzie uzupełniana przez naukę szkolną i wreszcie – pracę. Dzieci nie mają zresztą świadomości, że się bawią, dla nich zabawa jest po prostu sposobem istnienia. W odróżnieniu od nauki i pracy przed zabawą nie są stawiane określone cele, zadania, nie chodzi też w niej o powstanie jakiegoś wytworu: w budowaniu twierdzy z klocków najważniejsza jest czynność budowania, a nie powstanie solidnej konstrukcji.

W zabawie w dom istotne jest wcielanie się w role różnych domowników i odtwarzanie (ale także twórcze przekształcanie) ich zachowań – nikt nie oczekuje, że zabawa doprowadzi do efektów typu zrobione kanapki czy ugotowana zupa. Nawet jeśli finałem zabawy jest materialny wytwór (np. rysunek dziecka czy ulepiona z plasteliny postać), to nie ma on żadnego znaczenia ekonomicznego.

**dr Aleksandra Piotrowska,
psycholog dziecięcy,
ekspert kampanii
Zabawa to poważna sprawa**

Czy to znaczy, że jedynym celem i efektem zabawy jest przyjemność, jakiej doznaje bawiące się dziecko? Ależ skąd! Dzięki zabawie, w trakcie jej trwania, u dziecka intensywnie zachodzą procesy uczenia się – innego rodzaju, niż te kojarzone ze szkołą, podręcznikiem, klasówką i odrabianiem pracy domowej: uczenie niezamierzone, mimowolne. Bawiąc się, dziecko gromadzi liczne doświadczenia. Dzięki temu **zabawa pełni w rozwoju dziecka wiele niezwykle ważnych funkcji: poznawczą i kształcącą, wychowawczą, ekspresyjną, diagnostyczną, a nawet terapeutyczną.**

Chwytając grzechotkę i wymachując nią, próbując dosięgnąć kolorowe zabawki, starając się ułożyć wieżę z coraz większej liczby klocków itd. dziecko zyskuje stopniowo władzę nad swoim ciałkiem, a różne jego części uczą się coraz lepiej przebiegającej współpracy (oczy z rączkami, jedna rączka z drugą, rączki z tułowiem itp.).

Zabawa jest okazją do naturalnego poznawania świata przedmiotów i świata społecznego. Dziecko włącza i odtwarza w zabawach najpierw sytuacje i zdarzenia z najbliższego otoczenia (dom, przedszkole, sklep, ośrodek zdrowia), potem uwzględnia coraz szersze kręgi, uwzględniając przedstawicieli różnych zawodów, środki lokomocji (od autobusu po samolot), sytuacje wyimaginowane (bal wróżek lub przygoda w kosmosie).

„Zabawa jest okazją do naturalnego poznawania świata przedmiotów i świata społecznego.”

Aktywność zabawowa sprzyja rozwojowi emocjonalnemu – zarówno działania realne, jak i rozgrywające się w wyobraźni umożliwiają przeżywanie przyjemności i satysfakcji związanej z ruchem, doznawaniem wrażeń, przekształcaniem przedmiotów (np. zamalowywaniem kartki), ale także z osiąganiem celu, pokonywaniem trudności i doprowadzaniem do końca swoich „dzieł”.

Szczególną rolę pełnią tutaj zabawy tematyczne, w których dziecko wczuwa się w przeżycia osoby, którą staje się zależnie od obranej roli – np. jako kapitan statku kosmicznego martwi się o powodzenie wyprawy i usilnie stara pokonać trudności. Dodatkowo warto zwrócić uwagę, że **zabawa daje okazję do ekspresji emocji, wyrażenia na zewnątrz i rozładowania przeżywanych realnie uczuć i konfliktów**. Uważny rodzic przyglądając się zabawom dziecka, sposobom, w jakie dziecko traktuje lalki czy misie, wybieranym przez dziecko rolom, ma okazję poznać świat przeżyć dziecka, jego problemy, konflikty, radości i satysfakcje, ale również to, jak dziecko postrzega świat, swoje otoczenie, jak się w nim odnajduje.

Zabawy sprzyjają też kształtowaniu wielu cennych cech charakteru, przede wszystkim nastawienia na pokonywanie przeszkód, wytrwałości, konsekwencji i cierpliwości (oczywiście warunkiem to życzliwy, ale nieingerujący i nierozwiązujący za dziecko każdej zarysowującej się trudności dorosły).

PE553764

DUKTIG kuchnia do zabawy 399,- Rekomendowany dla dzieci powyżej 3 roku życia. Sklejka brzoza i tworzywo polipropylenowe. Projekt: Mikael Warnhammar. S72×G40, W109 cm. 603.199.72

**Zaba
-wa**
to poważna sprawa

A ponieważ wiele zabaw przebiega w grupie (zabawy ruchowe typu gra w klasy czy rozgrywanie meczu w piłkę nożną, zabawy tematyczne w dom, szkołę czy lekarza, zabawy konstrukcyjne), **dzieci uczą się współpracy i współdziałania, ale także konieczności przestrzegania przyjętych ustaleń i reguł kierujących zabawą.** Żadne perswazje i tłumaczenia z strony rodziców nie są tak skuteczne, jak oddziaływanie rówieśników - współuczestników zabawy, którzy takiego niepodporządkowującego się np. ustalonej kolejności gry uczestnika mogą po prostu wykluczyć z dalszej zabawy.

Z wychowawczego punktu widzenia bardzo ważne jest to, że w zabawie dziecko nie ma do czynienia z wymaganiami określonymi i wymuszonymi przez innych, ale samodzielnie i dowolnie dobieieranymi przez dziecko, zależnie od rodzaju podjętej zabawy i roli, jaką dziecko obrało. To sprawia, że zabawa jest dostosowana do możliwości dziecka, jego wiedzy, zainteresowań, osiągniętego dotąd poziomu rozwoju, odporności na zmęczenie itp. Ta sama zabawa (np. budowanie z klocków) wraz z rozwojem dziecka zmienia swoje oblicze - komplikuje się, wiąże z coraz bardziej złożonymi czynnościami planowania i realizacji, bo przecież dziecko ma coraz wyższy poziom wiedzy, umiejętności, ale i oczekiwań. Zabawa w lekarza w wykonaniu dwulatka ograniczy się do przykładania słuchawki do klatki piersiowej misia i do wymachiwania zabawkową strzykawką, sześciolatek odtworzy w miarę wierne przebieg wizyty w przychodni – od powitania, przez kolejne czynności związane z badaniem, aż po zaaplikowanie kuracji i wypisanie recepty.

PE547785

MULA układanka 24,99

Rekomendowany dla dzieci powyżej 1 roku życia.
W20 cm, wielobarwny,
buk. 502.948.87

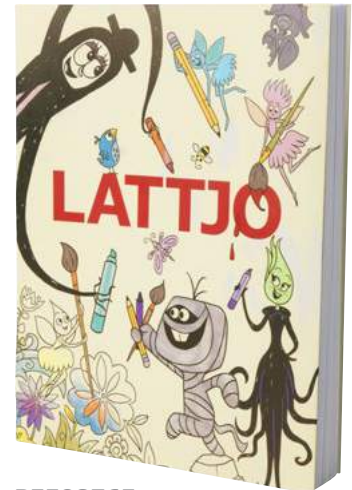

**Zaba
-wa**
to poważna sprawa

Jeden z najwybitniejszych psychologów rozwojowych Jean Piaget wyróżnił trzy rodzaje zabaw: zabawy – ćwiczenia, zabawy symboliczne i zabawy z regułami. Zabawy – ćwiczenia są najwcześniejsze w rozwoju dziecka, dzięki nim poznaje ono różne przedmioty i uczy się, co można z nimi zrobić i w jaki sposób tego dokonywać. Np. grzechotkę można chwycić, obgryzać, potrząsać nią i słuchać wydawanych odgłosów, uderzać nią o brzeg łóżeczka albo o własną główkę (ale to okazuje się być nie najlepszym pomysłem...). Zabawy symboliczne wprowadzają dzieci w bardzo ważny dla naszego gatunku świat symboli. Uczą dzieci, że jedne przedmioty mogą zastępować (symbolizować) inne – np. liście dębu w zabawie są talerzami, źdźbła trawy – pyszną potrawą, a ławeczka w parku – autobusem, którym cała rodzina jedzie na wycieczkę. Nie sposób przecenić udziału tych zabaw w przygotowaniu dzieci do przyswajania już za kilka lat szkolnej wiedzy, odwołującej się przecież niezwykle często do symboli i wymagającej ich przetwarzania.

Zabawy z regułami (np. gry planszowe, ale także wiele zabaw ruchowych) zaczynają się ok. 4 roku życia, ale w pełni rozkwitają w okresie szkolnym (i bywają potem kontynuowane przez całe życie – np. gra w tenisa, piłkę nożną, scrable czy popularne planszówki). Coraz lepsze panowanie nad emocjami, wyższy poziom kompetencji społecznych pozwalają na coraz pełniejsze przestrzeganie reguł, co umożliwi realizację zabawy z udziałem grupy osób.

PE598765

LATTJO zeszyt ćwiczeń
Cena IKEA FAMILY: 24,99
(cena regularna 29,99)
Rekomendowany dla dzieci powyżej 3 roku życia.
903.365.31

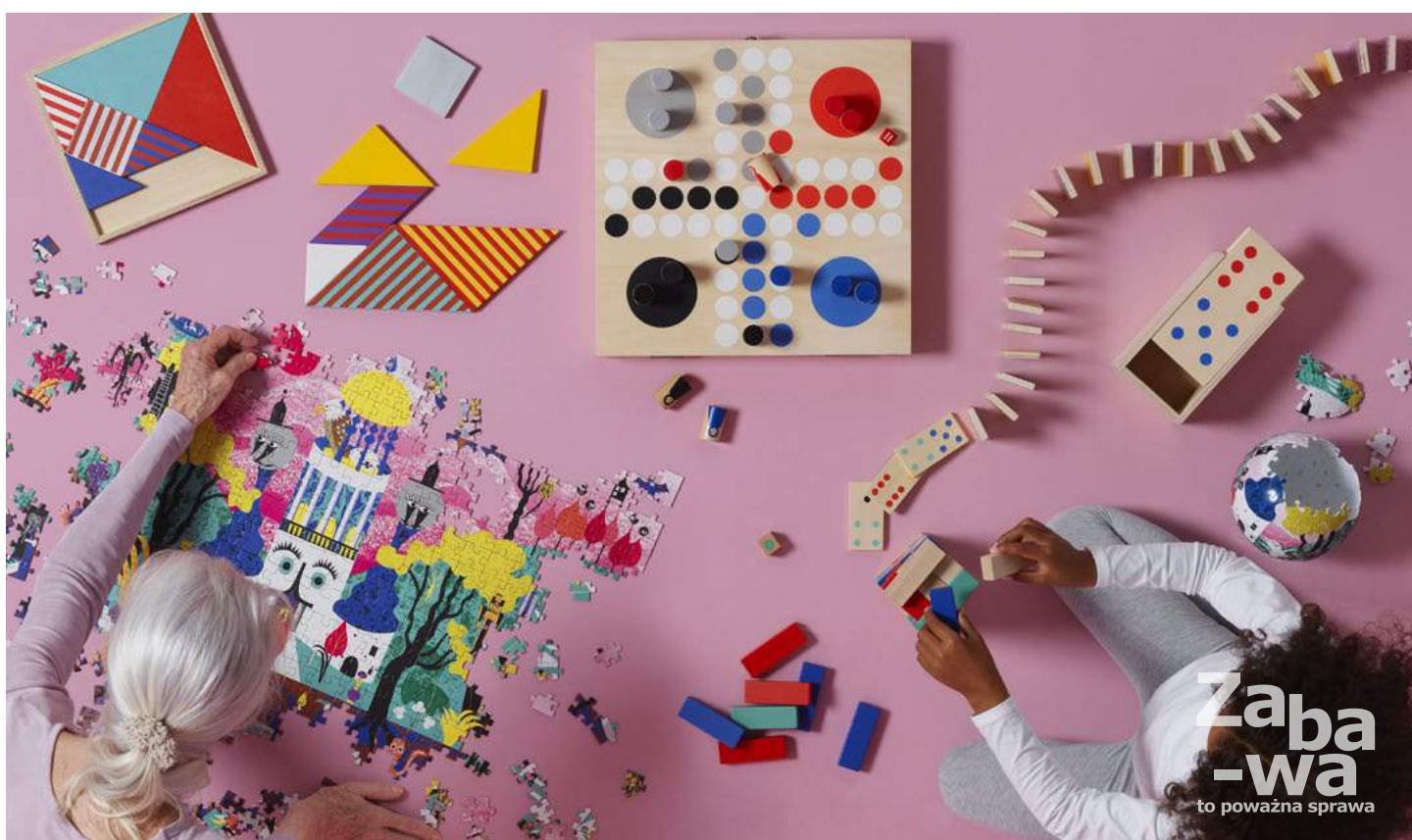
Zaba
-wa
to poważna sprawa

Czy do zabawy konieczne są zabawki? Część pedagogów, ale i rodziców sądzi, że przedmioty specjalnie robione czy kupowane z myślą o zabawie nie pozwalają na pełny rozkwit wyobraźni i potencjału twórczego bawiących się nimi dzieci. Ich zdaniem dzieci mogą – z wyraźną korzyścią rozwojową – korzystać z przedmiotów znajdujących w swym otoczeniu (gałąź i patyczki, listki, piasek, garnek, pokrywka, puste opakowania itp.). Dokładnie przeciwne są poglądy, zgodnie z którymi im więcej zabawek będzie do miało do dyspozycji dziecko, tym lepsze warunki jego rozwoju i tym wyższe osiągnięcia rozwojowe. Ale wiemy, że żadna skrajność nie jest dobra. Przez pierwsze 10-11 lat życia dziecko postrzega świat przede wszystkim na poziomie konkretnym, materialnym.

Dysponowanie różnorodnymi zabawkami – konkretnymi przedmiotami – sprzyja ćwiczeniu spostrzegania, manipulowania, myślenia, podejmowania decyzji, wzbudzaniu i podtrzymywaniu motywacji. Ale nadmiar zabawek jest nie tylko niepotrzebny (będą zalegać nieużywane w kątach i na półkach), ale też nie jest wskazany – przesyt szybko prowadzi do spadku ich atrakcyjności, utraty subiektywnej wartości.

„Nadmiar zabawek jest nie tylko niepotrzebny, ale też nie jest wskazany”.

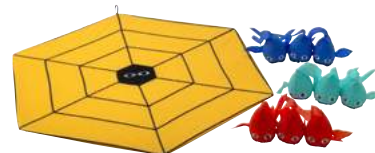
**Zaba
-wa**
to poważna sprawa

Jakie zabawki kupować? Dobra zabawka musi spełniać kilka kryteriów. Oto najważniejsze z nich.

Po pierwsze zabawka musi być bezpieczna i trwała. Przeznaczona dla maluszków nie może zawierać małych części, za to musi ułatwiać utrzymanie jej w czystości. Doskonale będą gumowe lub plastikowe grzechotki i gryzaczki, miękkie piszczki, materiałowe piłki. Zabawki dla dzieci starszych oczywiście mogą mieć nawet bardzo małe elementy, ale (co ważne w odniesieniu do wszystkich przedmiotów przeznaczonych dla dzieci) ich trwałość nie powinna wzbudzać wątpliwości (odłamki plastiku mogą być bardzo niebezpieczne). Ponadto naprawdę nie warto kupować za parę groszy zabawki, której żywot dobiegnie końca tego samego dnia, kiedy dziecko ją otrzymało.

Kolejne ważne kryterium to dostosowanie zabawki do wieku i możliwości dziecka. **Zabawka spełnia swoją rolę tylko wtedy, gdy jest ono w stanie bawić się nią i gdy chce to robić.** Największe zainteresowanie dziecka wzbudza zabawka wiążąca się z nowo opanowywanymi umiejętnościami. Doskonalący umiejętność chwytania niemowlak może w nieskończoność chwycić i wyrzucić poza łóżeczko gumowe piszczki (i wsłuchiwać się w wydawane przy upadku odgłosy), wprawiający się w chodzeniu półtoraroczniak z zapałem będzie ciągnąć za sobą autko na sznurku, ale nie wywoła to zainteresowania czterolatka (nie mówiąc o dziecku jeszcze starszym). Zabawka nie może być zbyt prosta z punktu widzenia możliwości dziecka (nie kupujemy pięciolatkowi sortera z otworkami różnych kształtów i stosownymi klockami), ale nie wolno kupować zabawek „na wyrost” – zbyt skomplikowana układanka nie tylko nie wywoła skokowego rozwoju małego dziecka, ale w ogóle nie przyciągnie i nie utrzyma jego uwagi, może je tylko do takich zabaw zniechęcić.

PE520913

LATTJO gra w strzałki 49,99

W zestawie: 1 tarcza (Ø60 cm) i 9 piłeczek (Ø6 cm). Rekomendowana dla dzieci powyżej 6 roku życia. Tkanina: 100% poliester. 103.022.43

PE520916

LATTJO układanka 39,99

W zestawie: 54 drewniane locki (D8×S2,5, W1,5 cm) i 1 kostka (D2×S2, W2 cm). Rekomendowana dla dzieci powyżej 6 roku życia. Malowany, lakierowany bezbarwnie lity buk. 103.022.38

**Zaba
-wa**
to poważna sprawa

Od dobrej, wartościowej zabawki można oczekiwać, że będzie umożliwiała dziecku wykonywanie różnorodnych czynności, bawienie się nią na różne sposoby. Dlatego znacznie lepszym pomysłem jest kupno sporego autka, którym dziecko może wozić lalki i misie w karecie, przewozić piach na budowie w piaskownicy, a nawet zasiąść na nim okrakiem i sterować bolidem formuły 1. albo tramwajem – w porównaniu z autkiem na baterie, które można tylko obserwować, jak sunie przed siebie, odbija się od ściany, zmienia kierunek, ponownie sunie – a dziecko stoi i patrzy... Takie patrzenie to najniższy, najmniej wartościowy rozwojowo sposób bawienia się. Z tego powodu niezastąpione są solidne, drewniane klocki, którymi można się bawić w nieskończoność, budując za każdym razem coś innego. Równie pobudzające i godne polecenia są kredki, farby (łącznie z takimi, które umożliwiają malowanie palcami) czy dostosowane do wieku dziecka, nietoksyczne mazaki. W połączeniu z kartką papieru, klejem i nożyczkami dają nieograniczone możliwości.

I nie zapominajmy o książeczkach – one są niezbędne w każdym wieku. Nie tylko ćwiczą koncentrację uwagi, spostrzeganie, wyobraźnię, poszerzają zasób słów i wiedzę dziecka, to jeszcze wzbogacają świat przeżyć dziecka, a czytane przez rodziców sprzyjają tworzeniu ciepłej, serdecznej bliskości w rodzinie.

Zabawa to nie tylko poważna sprawa, ale też jedna z podstawowych potrzeb, do której każde dziecko na świecie ma prawo. Dając dzieciom szansę na zabawę, przyczyniamy się do ich prawidłowego rozwoju, dlatego nie zapominajmy o tym, że warto i trzeba się bawić.

PE294431

MÅLA flamaster 7,-/12 szt.

12 flamasterów w różnych kolorach.

Rekomendowane dla dzieci powyżej

3 roku życia. Projekt: S. Fager/

C.Tubertini. 201.840.41

